

Helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i Sømna kommune

Generell del/Overordnet del

Innledning

Den første Forskriften om internkontroll trådte i kraft fra 1. januar 1992 og ble siste gang endret i 2013. Forskriften gjelder alle virksomheter, private og offentlige. Forskriften er knyttet opp mot en rekke lover og forskrifter og forvaltes av flere myndigheter. Formålet med Forskriften er å fremme helse, miljø og sikkerhet (HMS) i virksomheten slik det er formulert i Forskriften § 1. formål;

Gjennom krav om systematisk gjennomføring av tiltak, skal denne forskrift fremme et forbedringsarbeid i virksomhetene innen

- Arbeidsmiljø og sikkerhet
- Forebygging av helseskade eller miljøforstyrrelser fra produkter eller forbrukertjenester
- Vern av det ytre miljø mot forurensning og en bedre behandling av avfall

slik at målene i helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen oppnås.

Internkontrollsystemet i Sømna kommune

Sømna Kommune skal drive et systematisk helse, miljø- og sikkerhetsarbeid ut fra Forskriften om systematisk helse-, miljø-, og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)

Dette betyr:

Systematiske tiltak som skal sikre at virksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres, utøves og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen.

Den som er ansvarlig for virksomheten skal sørge for at det innføres og utøves internkontroll i virksomheten og at dette gjøres i samarbeid med arbeidstakerne og deres representanter.

Det er viktig at alle ansatte deltar i arbeidet og at ledelsen og ansatte tar sitt ansvar i å fremme et godt arbeidsmiljø.

Kunnskapen og kompetansen må vedlikeholdes og dette er en forutsetning for at et systematisk HMS- arbeid skal fungere.

Compilo

Sømna kommune benytter Compilo som et helhetlig kvalitetssystem. Systemet består av flere moduler som blant annet dokumenthåndtering, avvikshåndtering, varsling, risikoanalyse og tiltak. Alle prosedyrer, rutiner osv vil bli lagt inn i Compilo.

Innholdet i det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet.

Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav i eller i medhold av helse- miljø og sikkerhetslovgivningen.

Et systematisk helse-, miljø-, og sikkerhetsarbeid innebærer at Sømna kommune skal:

1. Sørge for at de lover og forskrifter i helse- miljø- og sikkerhetslovgivningen som gjelder for virksomheten er tilgjengelig, og ha oversikt over de krav som er av særlig viktighet for virksomheten.
2. Sørge for at arbeidstakerne har tilstrekkelig kunnskaper og ferdigheter i det systematiske helse- miljø og sikkerhetsarbeidet, herunder informasjon om endringer.
3. Sørge for at arbeidstakerne medvirker slik at kunnskap og erfaring utnyttes.
4. Fastsette mål for helse- miljø og sikkerhet. Dette skal dokumenteres skriftlig.
5. Ha oversikt over virksomhetens organisasjon, herunder hvordan ansvar og myndighet for arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er fordelt. Dette skal dokumenteres skriftlig.
6. Kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Dette skal dokumenteres skriftlig.
7. Iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse- miljø- og sikkerhets- lovgivningen
8. Foreta systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt.

Da Sømna kommune består av mange enheter er det utviklet en generell del som omfatter rådmannens stab og alle enhetene i kommunen og som samtidig klargjør ansvarsområdene for de ulike nivåene.

Sømna kommunes internkontrollsystem skal ha som formål å skape et arbeidsmiljø som gir innflytelse, tilhørighet og trygghet.

Videre vil vi sikre at de tjenester som ytes til befolkningen er av best mulig kvalitet. Dette skal skje ved at helse, miljø og sikkerhet planlegges og prioriteres på lik linje med service og økonomi.

Sømna kommunes internkontrollsystem er bygd opp i 2 deler: Denne generelle delen og enhetenes egne systematiske helse-, miljø og sikkerhets arbeide med dokumentasjon.

Den generelle delen er en overordnet plan for hele kommunen. Den inneholder beskrivelser av kommunens oppbygging av internkontrollen, kommunens overordnede mål for helse, miljø og sikkerhet og en oversikt over kommunens organisasjon og hvordan ansvar, oppgaver og myndighet for arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er fordelt. Rådmannen er ansvarlig for utarbeidelse av den generelle/overordnede delen.

Enhetenes egne systematiske helse-, miljø og sikkerhetsarbeid med dokumentasjon viser hvordan hver enhet skal gjennomføre internkontroll. Den skal inneholde helse, miljø og sikkerhetsbeskrivelser og prosedyrer i den enkelte enhet og vise hvordan den enkelte enhet ivaretar sin del av kommunenes internkontroll. Dokumentasjon på at internkontroll utøves som beskrevet i den generelle delen og i handlingsplanen. Enhetslederne er ansvarlige for at enhetens internkontrollsystem utarbeides i samsvar med de mål og krav som er satt i den generelle delen. Utarbeidde prosedyrer og rutiner skal følges.

Strategier og overordnede mål for helse, miljø og sikkerhetsarbeidet i Sømna kommune

Hovedmålet for arbeidet med HMS i Sømna kommune er å skape et arbeidsmiljø som gir innflytelse, tilhørighet og trygghet, slik at arbeidstakerne får bruke sine kvalifikasjoner og evner i en meningsfylt arbeidssituasjon som sikrer at de tjenester som ytes til befolkningen er av best mulig kvalitet

Sømna Kommune, vil ved hjelp av internkontroll i sitt daglige arbeid, forebygge ulykker, fysiske og psykiske helseskader og sykdom, samt skape trivsel på arbeidsplassen.

IA-avtalens overordnede mål er å forebygge og redusere sykefraværet, styrke jobbnærværet og bedre arbeidsmiljøet, samt hindre utstøting og frafall fra arbeidslivet. Dette er et felles ansvar for alle ansatte og ledere i Sømna kommune.

Dette skal blant annet skje gjennom:

- Å skape et godt arbeidsmiljø som bidrar til trivsel, motivasjon, kreativitet og effektivitet.
- Klargjøre arbeidsoppgaver, ansvarsforhold og rutiner for å trygge arbeidstakeren og arbeidsplassen
- Å redusere antall yrkesskader, ulykker og nestenulykker
- Sikre at sykefraværet holdes på et lavest mulig nivå
- Sikre en forsvarlig behandling av avfall og beskytte det ytre miljø mot forurensninger
- Redusere risikoen for personskade og materielle skader som følge av brann
- Å sikre at kommunenes arbeide med helse, miljø og sikkerhet gjennomføres etter gjeldene lover og forskrifter.

Følgende delmål gjelder:

Delmål:

1. Fokuserer på å forebygge sykefravær og øke nærværet
2. Fokuserer på det psykososiale arbeidsmiljøet og fortsatt oppfølging av det fysiske arbeidsmiljøet

Generelle tiltak - satsningsområder Sømna kommune.

Tiltak delmål 1: Fokuserer på å forebygge sykefravær og redusere sykefraværet.

- Alle enheter skal kontinuerlig se på tiltak som kan forebygge og redusere sykefraværet.
- Alle enheter skal bruke Sømna kommunes rutiner for forebygge og redusere sykefraværet.
- Alle enheter skal være kjent med Sømna kommunes målsettinger og handlingsplan for IA-arbeid
- IA-arbeid fast tema på personalmøter
- IA-arbeid tema på samarbeidsmøter mellom arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene
- Samarbeidsmøter mellom arbeidsgiver, leger, NAV, jordmor og fysioterapeuter

Tiltak delmål 2: Fokuserer på det psykososiale arbeidsmiljøet og fortsatt oppfølging av det fysiske arbeidsmiljøet.

- Alle enheter skal avholde personalmøter regelmessig
- Alle enheter skal avholde regelmessige møter med tillitsvalgte og verneombud.
- Alle enheter skal bruke prosedyrer for medarbeidersamtaler
- Medarbeiderundersøkelser bør gjennomføres med jevne mellomrom med påfølgende tiltaksplan
- ROS analyser, vernerunder med påfølgende handlingsplan med tiltak skal gjennomføres ihht rutine.
- Det bør arbeides for at Sømna kommune skal være en organisasjon hvor trygghet og tillit gjør det naturlig for alle ansatte å gi tilbakemeldinger.

Styringsstruktur i forbindelse med Helse, miljø og sikkerhetsarbeidet i Sømna kommune

Politisk organisasjonskart finnes på Compilo

Administrativt organisasjonskart finnes på Compilo

Ansvarsavklaring for Helse- miljø- og sikkerhetsarbeidet i Sømna kommune

Dersom helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet skal fungere etter forutsetningene må det være klare ansvarslinjer i helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet. Selv om rådmannen har det fulle ansvar for at internkontrollen er utviklet og etterlevs kan han av naturlige grunner ikke alene gjennomføre alt som lov og forskrifter krever.

Det forutsettes at enhetsledere og arbeidstakere tar sin del av ansvaret for at internkontrollen skal fungere. Hver overordnet leder må påse at avdelingsledere og ansatte i sitt linjesystem ivaretar HMS-oppgavene og følger de retningslinjer som er trukket opp i denne beskrivelsen.

Rådmannen

- Har det overordnede ansvar for at vi har en fungerende internkontroll i tråd med lover og forskrifter
- Har det overordnede ansvar for utvikling og iverksetting av internkontroll i kommunen
- Har ansvar for å fastlegge de overordnede mål
- *Har det overordnede ansvar for at de mål som er satt blir nådd og evaluert*

Enhetsledere

- **Har ansvar for HMS arbeidet i sin avdeling**
- Skal bidra til at internkontroll utvikles og iverksettes
- Skal informere om planer, prosedyrer, rutiner osv
- Har ansvar for at prosedyrer, rutiner osv for HMS-arbeid blir fulgt
- Har ansvar for å arbeide mot kommunens mål for HMS-arbeidet
- Skal sørge for å holde seg løpende orientert om sikkerhet, arbeidsmiljø og ytre miljø i sin avdeling
- Har ansvar for at arbeidstakerne i enheten får den nødvendige veiledning og opplæring om internkontroll
- Har ansvar for at alle ansatte får nødvendig opplæring på Compilo.
- *Har ansvar for å rapportere til rådmannen*
- Skal behandle og rapportere avvik

Avdelingsleder

- Skal sørge for at rutiner og prosedyrer i HMS følges
- Skal informere om planer, prosedyrer, rutiner osv
- Har ansvar for at alle ansatte får nødvendig opplæring i Compilo.

- Skal holde enhetsledere orientert om forhold ang. sikkerhet, arbeidsmiljø og det ytre miljø
- Skal underrette enhetsleder dersom det skjer arbeidsulykker, utslipp osv. som volder skade
- Skal behandle og rapportere avvik

Arbeidstaker

- Skal rette seg etter internkontrollbestemmelsene
- Skal kjenne til lover og forskrifter for sitt arbeid
- Skal medvirke til et godt arbeidsmiljø
- Skal medvirke til et sikkert og godt indre og ytre miljø
- Skal delta i det organiserte HMS-arbeidet
- Skal følge de rutiner og prosedyrer som er satt for arbeidet, deriblant bruke nødvendig verneutstyr
- Skal medvirke til opplæring i og benytte kvalitetssystemet Compilo
- Skal melde fra til overordnede om skader, sykdommer, ulykker, utslipp eller tilløp til dette
- Skal melde avvik

Arbeidsmiljøutvalget

- Skal delta aktivt i utvikling og iverksetting av internkontroll i kommunen.
- skal arbeide for et fullt forsvarlig arbeidsmiljø i virksomheten.
- skal delta i planleggingen av verne- og miljøarbeidet i virksomheten, og følge nøye med på utviklingen av arbeidsmiljøet.

Verneombud/hovedverneombud

- Verneombudets rolle er å ivareta arbeidstakernes interesser i saker som angår arbeidsmiljøet.

Bedriftshelsetjenesten (BHT)

- Bedriftshelsetjenesten skal være fagkyndige og rådgivende innen forebyggende helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid.
- Arbeide ut fra årlig HMS-plan som er utarbeidet i samarbeid mellom arbeidsgiver og BHT.

Arbeidstakerorganisasjonene

- Være en aktiv pådriver og medspiller i HMS-arbeidet.
- Informere sine medlemmer om prosedyrer og rutiner

Kvalitetsutvalg (KU) og Kvalitetsgrupper (KG)

Sømna kommune har opprettet kvalitetsutvalg og kvalitetsgrupper.

Kvalitetsutvalg (KU)

Kvalitetsutvalget (KU) har til hovedoppgave å bistå rådmannen på overordnet nivå i det forebyggende og kvalitetsfremmende arbeidet i kommunen.

KU består av fire representanter fra arbeidsgiver og fire representanter fra arbeidstakersiden. Hovedverneombudet representerer arbeidstakersiden og er fast medlem i KU. Personalsjef er også fast medlem av KU. Det er arbeidsgiver som har lederfunksjonen i KU.

Utvalget velges for to år om gangen. Rådmannen har ansvar for valg av kvalitetsutvalg.

Kvalitetsgrupper (KG)

Sømna kommune har opprettet kvalitetsgrupper (KG) innenfor følgende områder:

- Skolene
- Pleie- og omsorg og Helse
- Barnehage
- HRIS
- «De hvite hus» eller delt slik: Landbruk, teknisk, næring og Rådmannskontoret, NAV, økonomi og lønn- og personal.

Kvalitetsgruppene skal ivareta enhetenes behov for koordinering av kvalitetsarbeidet. Her skal minimum leder og verneombud være med.

Lover og forskrifter

Oversikt over gjeldende lover og forskrifter.

Kommunen har ifølge forskrift om systematisk helse,- miljø,- og sikkerhetsarbeid §2 følgende lover å forholde seg til:

1. Lov om tilsyn med elektriske anlegg og utstyr.
2. Sivilbeskyttelsesloven
3. Brann- og eksplosjonsvernloven
4. Produktkontrollloven
5. Arbeidsmiljøloven
6. Forurensningsloven
7. Strålevernloven
8. Genteknologiloven

Kommunen, ved **teknisk**, har oversikt over de aktuelle krav i lovene nr. 1,2,3,4 og 7 som er av særlig viktighet for kommunen.

Oversikt over andre lover og forskrifter

Andre lover og forskrifter som er gjeldene for den enkelte enhet skal oppbevares på enheten, og det skal foreligge en oversikt over de aktuelle lover og forskrifter.

Tidsplan

Generell del

Helse- miljø og sikkerhetsarbeid - Generell del behandles i Arbeidsmiljøutvalget

Den generelle delen skal hvert år være revidert innen den 15 mars.

Endringene skal forelegges AMU til godkjenning.

Følgende overordnede/generelle planer, prosedyrer, rutiner, retningslinjer, bestemmelser og oversikter finnes på Compilo:

PLANER:

- Lønnspolitisk plan
- Handlingsplan for IA-arbeid

PROSEDYRER:

- For varsling
- For stoffkartotek
- For elektrisk vern
- For vern mot forurensing
- For brann og eksplosjonsvern
- For oppdatering av vernetjenesten

RUTINER:

- For møter
- For oppfølging av ansatte i prøvetid
- For oppfølging i personalsaker
- For å forebygge diskriminering
- For å forebygge og redusere sykefravær med sjekklister

BESTEMMELSER:

- Om habilitet

RETNINGSLINJER:

- Mål, strategi og retningslinjer for sosiale medier.
- For konflikthåndtering

OVERSIKTER:

- Tjenestevei i Sømna kommune
- Organisasjonskart administrasjon
- Organisasjonskart politikk

KOMMUNENS VERNETJENESTE:

- Arbeidsmiljøutvalget – funksjoner og oppgaver.
- Verneombudenes funksjon og oppgaver.
- Hovedverneombudets funksjon og oppgaver.